

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

อารัมภบท

รัฐภาคีแห่งอนุสัญญานี้

- (ก) ระลึกถึงหลักการที่ประกาศไว้ในกฎบัตรแห่งสหประชาชาติ ซึ่งรับรองศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิดคุณค่า และสิทธิแห่งความเสมอภาคอันมีอาจแบ่งแยกได้ของมวลสมาชิกแห่งมนุษยชาติ ในฐานะที่เป็นพื้นฐานแห่งเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพในโลก
- (ข) ตระหนักว่าภายใต้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน สหประชาชาติได้ประกาศและเห็นพ้องว่าทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพทุกประการตามที่ระบุไว้ในปฏิญญาและอนุสัญญานี้ดังกล่าวกว่าทุกประการโดยไม่มีการแบ่งแยกใดๆ
- (ค) ยืนยันถึงความเป็นสากล ความแบ่งแยกไม่ได้ ความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันและความเกี่ยวข้องกันของสิทธิมนุษยชนเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และความจำเป็นที่คนพิการจะต้องได้รับหลักประกันสิทธิแห่งตนอย่างเต็มที่โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ
- (ง) ระลึกถึงกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิการเมือง อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนต่างเผ่าพันธุ์ในทุกรูปแบบ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและโหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือการปฏิบัติด้อยอย่างเลวร้ายหรือในลักษณะเป็นการลงโทษอื่นๆ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการพิทักษ์สิทธิของแรงงานย้ายถิ่นทั้งหลายและสมาชิกในครอบครัวของบุคคลดังกล่าว
- (จ) ยอมรับว่าความพิการเป็นแนวคิดที่มีพัฒนาการอยู่ตลอด และความพิการเกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีความผิดปกติกับอุปสรรคทางความคิดและสภาพแวดล้อมซึ่งทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถมีส่วนร่วมในสังคมอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกับบุคคลอื่นได้
- (ฉ) ยอมรับถึงความสำคัญของหลักการและแนวนโยบายที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการโลกเกี่ยวกับคนพิการ และข้อบังคับมาตรฐานว่าด้วยการให้โอกาสที่เท่าเทียมกันแก่คนพิการในการมีส่วนร่วมส่งเสริมจัดทำ และประเมินผลนโยบาย แผน แผนงาน และการดำเนินการในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ เพื่อสร้างโอกาสที่เสมอภาคสำหรับคนพิการ
- (ช) ย้ำถึงความสำคัญของการบรรจุประเด็นเกี่ยวกับคนพิการให้เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนอย่างยั่งยืนที่เกี่ยวข้อง
- (ฌ) อีกทั้งยอมรับว่าการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลใดเพราะเหตุของความพิการถือเป็นการละเมิดศักดิ์ศรี และคุณค่าของมนุษย์
- (ฉ) ตระหนักถึงความหลากหลายของคนพิการ
- (ญ) ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนของคนพิการทุกคน รวมทั้งผู้ที่ต้องได้รับการสนับสนุนพิเศษเพิ่มเติม
- (ฎ) มีความหวังใฝ่ฝันว่าแม้จะมีกฎหมายหรือการดำเนินการต่างๆ แล้ว คนพิการยังคงเผชิญกับอุปสรรคในการเข้ามีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกอย่างเสมอภาคในสังคม และเผชิญการละเมิดสิทธิมนุษยชนในทุกหนแห่งในโลก

- (ฎ) ยอมรับถึงความสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของคนพิการในทุกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา
- (จ) ยอมรับถึงบทบาทอันทรงคุณค่าของคนพิการที่เป็นอยู่และในอนาคตต่อการส่งเสริมสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและความหลากหลายของชุมชน และตระหนักว่า การส่งเสริมให้คนพิการมีสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ที่จะส่งผลให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของและพัฒนาการที่สำคัญในมวลมนุษยชาติ การพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจของสังคม และการขจัดความยากจน
- (ช) ยอมรับถึงความสำคัญที่คนพิการจะอยู่ได้ด้วยตนเองและเป็นอิสระ รวมทั้งเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกแนวทางของตนเอง
- (ฅ) พิจารณาว่าคนพิการควรมีโอกาสได้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและแผนงานต่างๆ รวมถึงนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับตน
- (ฉ) มีความห่วงใยเกี่ยวกับสภาพความยากลำบากที่คนพิการต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติในหลายลักษณะ หรือในลักษณะที่รุนแรงอันเนื่องมาจากเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรืออื่นๆ แหล่งกำเนิดของสัญชาติ ชาติพันธุ์ ความเป็นชนกลุ่มน้อยหรือทางสังคม ทรัพย์สิน การเกิด อายุหรือสถานภาพอื่น
- (ค) ยอมรับว่าสตรีและเด็กหญิงพิการมักมีความเสี่ยงมากกว่าที่จะถูกกระทำละเมิด ทำร้ายหรือล่อลวง ถูกละเลย หรือปฏิบัติต่อโดยละเลย ปฏิบัติต่อโดยมีขอบหรือใช้ไปในทางเพื่อหาประโยชน์ทั้งภายในและนอกเคหะสถาน
- (ด) ยอมรับว่าเด็กพิการควรได้รับสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของตนบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับเด็กอื่นๆ และระลึกถึงพันธกรณีของรัฐบาลในการดำเนินการตามข้างต้นเพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
- (ต) ย้ำถึงความต้องการจำเป็นที่จะรวมมุมมอง อันหลากหลายในทางเพศไว้ในความพยายามทุกด้านในการส่งเสริมให้คนพิการได้มีสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเต็มที่
- (ถ) เน้นว่าคนพิการส่วนใหญ่ยังมีสภาพความเป็นอยู่ยากจน และในการนี้จึงตระหนักถึงความต้องการจำเป็นอย่างยิ่งในการบรรเทาผลกระทบเชิงลบของความยากจนต่อคนพิการ
- (ธ) คำนึงถึงว่าสันติภาพและความมั่นคงซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเคารพต่อวัตถุประสงค์และหลักการในกฎบัตรสหประชาชาติ และเอกสารต่างๆ ด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการคุ้มครองคนพิการ โดยเฉพาะในสถานการณ์ความขัดแย้งทางอาวุธและการยึดครองของต่างชาติ
- (ณ) ตระหนักถึงความสำคัญในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม สาธารณสุข การศึกษา สารสนเทศและการสื่อสาร อันจะทำให้คนพิการได้ใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานได้อย่างเต็มที่
- (บ) ตระหนักว่าบุคคลผู้มีหน้าที่ต่อบุคคลอื่นและต่อชุมชนที่เขาหรือเธออยู่อาศัยนั้นอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบในการมุ่งมั่นส่งเสริมและปฏิบัติตามสิทธิซึ่งได้รับการรับรองในญัตติระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

- (ป) เชื่อมั่นว่าครอบครัวเป็นหน่วยพื้นฐานของสังคมและสมควรได้รับการคุ้มครองจากสังคมและรัฐ และเชื่อมั่นว่าคนพิการและสมาชิกในครอบครัวควรได้รับการคุ้มครองและความช่วยเหลือที่จำเป็น เพื่อให้ครอบครัวสามารถช่วยให้คนพิการได้รับสิทธิอย่างสมบูรณ์และเท่าเทียม
- (ผ) เชื่อมั่นว่าอนุสัญญาระหว่างประเทศที่มีเนื้อหาที่ครอบคลุมและบูรณาการในการส่งเสริมและพิทักษ์ สิทธิและศักดิ์ศรีของคนพิการจะเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ไขความเสียหายอย่างยิ่งทางสังคม ของคนพิการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการทางด้านพลเมือง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมด้วยโอกาสที่เท่าเทียม ทั้งในประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศที่พัฒนาแล้วได้ตกลง กันดังนี้

ข้อ 1

วัตถุประสงค์

อนุสัญญานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม พิทักษ์และรับรองให้คนพิการได้ใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพ ขั้นพื้นฐานอย่างเต็มที่และเสมอภาค และส่งเสริมการเคารพในศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิดของบุคคลเหล่านี้

คนพิการหมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา หรือทางประสาทสัมผัสใน ระยะยาว ซึ่งอาจทำให้เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพของบุคคลนั้นใน สังคมบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

ข้อ 2

นิยาม

ตามจุดมุ่งหมายของอนุสัญญานี้

“การสื่อสาร” รวมถึงการสื่อสารด้วยภาษา การแสดงตัวอักษร ข้อความ และอักษรเบรลล์ และ การสื่อสารด้วยการสัมผัส ตัวอักษรพิมพ์ขนาดใหญ่ ตัวเขียน สื่อทางเสียงในรูปแบบต่างๆ ภาษาธรรมชาติ เรียบง่าย วิธีการสื่อสารโดยนักอ่านหรือแบบผสมผสานหรือแบบทางเลือก วิธีและรูปแบบของการสื่อสาร รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงได้

“ภาษา” ให้รวมถึงภาษาพูด ภาษามือ และรูปแบบอื่น ๆ ของภาษาที่ไม่ใช่เสียงพูด

“การเลือกปฏิบัติเพราะเหตุจากความพิการ” หมายถึงการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดด้วยเหตุเพราะ ความพิการซึ่งมีวัตถุประสงค์หรือก่อให้เกิดการลดคุณค่าหรือทำให้การตระหนัก การได้ใช้หรือใช้สิทธิ มนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานโดยเสมอภาคในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทางแพ่ง หรือด้านอื่น ต้องเป็นโมฆะไป ทั้งนี้ รวมถึงการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบ รวมทั้งการปฏิเสธการ เอื้ออำนวยที่สมเหตุสมผล

“การช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล” หมายถึง การปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงที่จำเป็นและเหมาะสมโดยไม่ก่อให้เกิด ภาระอันเกินควรในกรณีจำเป็น เพื่อให้แน่ใจว่าคนพิการได้รับและได้ใช้สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน อย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น

“การออกแบบที่เป็นสากล” หมายถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ สภาพแวดล้อม แผน/โครงการ และบริการให้ทุกคนสามารถใช้ได้ ในขอบเขตมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้ โดยไม่จำเป็นต้องดัดแปลง หรือจัดทำขึ้นเป็นพิเศษ โดย “การออกแบบที่เป็นสากล” จะต้องหมายรวมถึงเครื่องมือช่วยสำหรับคนพิการบางกลุ่มเฉพาะในทุกๆที่มีความต้องการจำเป็น

ข้อ 3

หลักการทั่วไป

หลักการพื้นฐานของอนุสัญญาฉบับนี้ มีดังนี้

- (ก) การเคารพในศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิด การอยู่ได้ด้วยตนเองของบุคคล รวมถึงเสรีภาพในการตัดสินใจ เลือกด้วยตนเอง และความเป็นอิสระของบุคคล
- (ข) การไม่เลือกปฏิบัติ
- (ค) การเข้ามีส่วนร่วมและเข้าร่วมของคนพิการได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพในสังคม
- (ง) การพหุความแตกต่างและการยอมรับคนพิการว่าเป็นส่วนหนึ่งของความแตกต่างของมนุษยชาติและความเป็นมนุษย์
- (จ) ความเสมอภาคของโอกาส
- (ฉ) การเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้
- (ช) ความเสมอภาคระหว่างชายและหญิง
- (ซ) การพหุศักยภาพที่พัฒนาขึ้นของเด็กพิการและเคารพสิทธิของเด็กพิการในการให้ความคุ้มครองลักษณะอันเฉพาะของตน

ข้อ 4

พันธหน้าที่ทั่วไป

1. รัฐภาคีจะดำเนินการเพื่อรับรองและส่งเสริมให้เกิดการตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของคนพิการอย่างเต็มที่ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติในรูปแบบใด ๆ เพราะเหตุจากความพิการ เพื่อการนี้ รัฐภาคีจะดำเนินการ
 2. รับรองมาตรการทางกฎหมาย การบริหารจัดการและมาตรการอื่น ๆ ที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อให้มีการปฏิบัติตามสิทธิอันระบุไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้
- (ก) ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง รวมทั้งการออกกฎหมาย เพื่อแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายระเบียบ ขนบธรรมเนียมและการถือปฏิบัติที่มีอยู่ซึ่งก่อเป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ
 - (ข) นำประเด็นการพิทักษ์และส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของคนพิการบรรจุเข้าไปในนโยบายและแผนงานทั้งหมด
 - (ค) ละเว้นไม่กระทำหรือปฏิบัติใด ๆ อันไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับนี้ และรับรองว่าเจ้าพนักงานและสถาบันภาครัฐจะดำเนินการโดยสอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับนี้
 - (ง) ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติบนพื้นฐานจากความพิการที่มีในหมู่บุคคล องค์กรหรือภาคเอกชนใดๆให้หมดไป
 - (จ) ดำเนินการหรือส่งเสริมการวิจัยและการพัฒนาสินค้า บริการ เครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกตามที่กำหนดไว้ในข้อ 2 ของอนุสัญญาฯ นี้ โดยใช้การดัดแปลงน้อยที่สุดและใช้ค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด

เท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อให้ตรงกับความต้องการจำเป็นเฉพาะของคนพิการ เพื่อส่งเสริมการจัดเตรียมให้มี และใช้ และเพื่อส่งเสริมการออกแบบที่เป็นสากลในการพัฒนามาตรฐานและแนวทางดำเนินการ

- (ฉ) ดำเนินการหรือส่งเสริมการวิจัยและการพัฒนา และส่งเสริมการจัดเตรียมให้มีและการใช้เทคโนโลยีใหม่ รวมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เครื่องช่วยในการเคลื่อนย้าย อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อคนพิการ ทั้งนี้ ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีที่สามารถจะชำระราคาได้ก่อน
 - (ช) จัดให้สารสนเทศที่สามารถเข้าถึงได้แก่คนพิการเกี่ยวกับเครื่องช่วยในการเคลื่อนย้าย เครื่องมือ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งเทคโนโลยีใหม่ และความช่วยเหลือ บริการสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวกในรูปแบบอื่น
 - (ซ) ส่งเสริมการฝึกอบรมผู้ประกอบการอาชีพและบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับคนพิการให้ทราบถึงสิทธิที่ระบุไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้ เพื่อให้สามารถให้ความช่วยเหลือและบริการตามที่รับรองโดยสิทธิเหล่านั้น ได้ดียิ่งขึ้น
2. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะดำเนินมาตรการในขอบเขตสูงสุดเท่าที่ทรัพยากรที่มีอยู่ของตนเกี่ยวกับสิทธิด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และหากจำเป็น ภายใต้ความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายของการได้มาซึ่งสิทธิเหล่านี้้อย่างค่อยเป็นค่อยไปโดยไม่กระทบต่อพันธกรณีภายใต้อนุสัญญานี้ที่จะมีผลทันทีตามกฎหมายระหว่างประเทศ
 3. ในการพัฒนาและปฏิบัติตามกฎหมายและนโยบาย เพื่อปฏิบัติตามอนุสัญญาฉบับนี้ และในกระบวนการตัดสินใจอื่นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นคนพิการ รัฐภาคีจะหารือกับคนพิการอย่างใกล้ชิดและให้คนพิการ รวมทั้งเด็กพิการได้มีส่วนร่วมผ่านองค์กรผู้แทน
 4. อนุสัญญาฉบับนี้จะไม่มีผลกระทบบต่อบทบัญญัติใดที่โน้มหน้าให้เกิดการบรรลุเป้าหมายของการใช้สิทธิของคนพิการและที่ได้ระบุไว้ในกฎหมายของรัฐภาคีหรือกฎหมายระหว่างประเทศที่มีผลบังคับใช้ต่อรัฐนั้น ทั้งนี้ จะไม่มีข้อจำกัดหรือการเสี่ยงพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับหรือใช้อยู่ในรัฐภาคีของอนุสัญญานี้ตามกฎหมาย อนุสัญญา กฎระเบียบหรือจารีตประเพณี โดยอ้างว่าอนุสัญญานี้ไม่ยอมรับสิทธิเสรีภาพดังกล่าวหรือยอมรับว่าสิทธิหรือเสรีภาพนั้นสำคัญน้อยกว่า
 5. บทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับนี้ย่อมครอบคลุมขยายถึงทุกภาคส่วนของสหพันธรัฐต่าง ๆ โดยปราศจากข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นใด

ข้อ 5

ความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ

1. รัฐภาคียอมรับว่าทุกคนมีความเสมอภาคภายใต้กฎหมาย และมีสิทธิ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ ที่จะได้รับความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ที่เสมอภาคกันตามกฎหมาย
2. รัฐภาคีจะห้ามการเลือกปฏิบัติใด ๆ เพราะเหตุจากความพิการ และประกันให้คนพิการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายโดยเสมอภาคและมีประสิทธิภาพจากการเลือกปฏิบัติในทุกด้าน
3. เพื่อเป็นการส่งเสริมความเสมอภาคและจัดการเลือกปฏิบัติ รัฐภาคีจะดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสม ทั้งปวงเพื่อรับรองให้มีการช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล

4. มาตรการเฉพาะซึ่งจำเป็นในการเร่งหรือเพื่อให้บรรลุความเสมอภาคในทางปฏิบัติแก่คนพิการยอมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขของอนุสัญญาฉบับนี้

ข้อ 6

สตรีพิการ

1. รัฐภาคีตระหนักว่าสตรีและเด็กหญิงพิการนั้นได้รับการเลือกปฏิบัติที่หลากหลาย และรัฐภาคีจะต้องดำเนินมาตรการเพื่อรับรองว่าสตรีและเด็กหญิงพิการจะได้รับสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเต็มที่และโดยเสมอภาค
2. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อรองรับให้เกิดการพัฒนา ความก้าวหน้าและการให้อำนาจแก่สตรี เพื่อก่อให้เกิดหลักประกันว่าบุคคลเหล่านี้จะสามารถมีและใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้

ข้อ 7

เด็กพิการ

1. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อรับรองให้เด็กพิการสามารถได้รับสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานได้อย่างเต็มที่โดยเสมอภาค
2. ในการดำเนินการทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็กพิการ สิทธิประโยชน์สูงสุดของเด็กจะเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกในการพิจารณา
3. รัฐภาคีรับรองว่าเด็กพิการมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระในทุกเรื่องที่มีผลต่อตน โดยที่ความเห็นนั้นจะมีน้ำหนักตามอายุและอายุภาวะของเด็กพิการ บนพื้นฐานอันเท่าเทียมกับเด็กอื่นและจะได้รับความช่วยเหลือ สำหรับความพิการและที่เหมาะสมต่ออายุในการสิทธิดังกล่าว

ข้อ 8

การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับคนพิการในสังคม

1. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมและมีผลบังคับทันที เพื่อ
 - (ก) สร้างความรู้เกี่ยวกับคนพิการให้มีขึ้นในสังคม ทั้งในระดับครอบครัว และเสริมสร้างการเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของคนพิการ
 - (ข) ต่อสู้กับเจตคติของกลุ่มสังคม, อคติและการปฏิบัติที่เป็นภัยต่อคนพิการ ซึ่งรวมถึงเจตคติ อคติ และการปฏิบัติที่เกี่ยวกับเพศและวัย ในทุกแง่มุม
 - (ค) ส่งเสริมการตระหนักถึงความสามารถและการเอื้อประโยชน์ของคนพิการต่อสังคม
2. มาตรการตามวัตถุประสงค์นี้รวมถึง
 - (ก) ริเริ่มและคงไว้ซึ่งโครงการให้ความรู้แก่สาธารณชนที่มีประสิทธิภาพ โดยโครงการต่างๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อ
 - (1) ส่งเสริมการยอมรับสิทธิของคนพิการ
 - (2) ส่งเสริมทัศนคติในเชิงสร้างสรรค์และความตระหนักของสังคมที่เพิ่มขึ้นต่อคนพิการ
 - (3) ส่งเสริมการยอมรับทักษะ ข้อดี และความสามารถของคนพิการและส่งเสริมการยอมรับว่าคนพิการสามารถให้ประโยชน์ต่อที่ทำงานและตลาดแรงงาน

- (ข) สนับสนุนเจตคติในการเคารพสิทธิของคนพิการในทุกระดับการศึกษา รวมทั้งในเด็กตั้งแต่วัยเยาว์
- (ค) กระตุ้นให้สื่อทั้งหลายเผยแพร่ภาพของคนพิการในลักษณะที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฉบับนี้
- (ง) ส่งเสริมโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับคนพิการและสิทธิของคนพิการ

ข้อ 9

การเข้าถึง

1. เพื่อให้คนพิการดำรงชีวิตอยู่ได้โดยอิสระและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกด้านของชีวิต รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมที่จะให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับผู้อื่น โดยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การคมนาคมขนส่ง สารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศและการสื่อสาร และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงบริการต่าง ๆ ที่เปิดหรือที่จัดให้แก่สาธารณชน ทั้งในเมืองและในชนบท มาตรการเหล่านี้ ซึ่งหมายรวมถึงการบ่งชี้และการขจัดอุปสรรคและข้อกีดกันต่อการเข้าถึง ซึ่งจะบังคับใช้กับ

- (ก) อาคาร, ถนน, การคมนาคมขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานที่ รวมถึงโรงเรียน บ้าน สิ่งอำนวยความสะดวกทางการแพทย์ และสถานที่ทำงาน
- (ข) สารสนเทศ การสื่อสารและบริการอื่นๆ รวมถึงบริการอิเล็กทรอนิกส์และบริการในกรณีฉุกเฉิน

2. ทั้งนี้ รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมดังนี้ด้วย

- (ก) พัฒนา ประกาศและตรวจสอบการปฏิบัติให้ได้มาตรฐานและแนวทางขั้นต่ำเพื่อให้เกิดการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเปิดหรือที่จัดให้แก่สาธารณชน
- (ข) ประกันว่าองค์กรเอกชนซึ่งจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่เปิดหรือจัดหาแก่สาธารณชน จะคำนึงถึงแง่มุมต่างๆ ของคนพิการในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการนั้นได้ในทุกด้านทุกประการ
- (ค) จัดการฝึกอบรมสำหรับผู้มีส่วนได้เสียในปัญหาการเข้าถึงที่คนพิการเผชิญอยู่
- (ง) จัดให้มีป้ายสาธารณะที่เป็นภาษาเบรลล์และในรูปแบบที่อ่านและเข้าใจได้ง่ายไว้ในอาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ที่เปิดให้แก่สาธารณชน
- (จ) จัดให้มีรูปแบบความช่วยเหลือที่เป็นบุคคลและเป็นสื่อกลาง รวมถึงมัคคุเทศก์ ผู้อ่านและล่ามภาษามือที่เชี่ยวชาญ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงอาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ที่เปิดให้แก่สาธารณชน
- (ฉ) ส่งเสริมรูปแบบความช่วยเหลือและความสนับสนุนที่เหมาะสมอื่นๆ แก่คนพิการเพื่อรับรองให้คนพิการเข้าถึงสารสนเทศต่างๆ
- (ช) ส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศและการสื่อสารใหม่ๆ รวมถึงอินเทอร์เน็ต
- (ซ) ส่งเสริมการออกแบบ การพัฒนา การผลิตและการจำหน่ายระบบและเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสารที่เข้าถึงได้ตั้งแต่ในระดับต้น เพื่อให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ เทคโนโลยีและระบบเหล่านี้ได้ด้วยค่าใช้จ่ายที่ต่ำที่สุด

ข้อ 10

สิทธิในการมีชีวิต

รัฐภาคียืนยันว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิแต่กำเนิดในการมีชีวิต และจะดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อให้คนพิการสามารถใช้สิทธิดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของความเสมอภาคกับผู้อื่น

ข้อ 11

สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงและสถานการณ์ฉุกเฉินทางมนุษยธรรม

รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อประกันการปกป้องและความปลอดภัยของคนพิการในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยง รวมทั้งสถานการณ์ความขัดแย้งที่มีการใช้กำลัง สถานการณ์ฉุกเฉินทางมนุษยธรรมและภัยธรรมชาติ ทั้งนี้ ตามพันธกรณีของรัฐภาคีภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งรวมทั้งกฎหมายระหว่างประเทศด้านมนุษยธรรมและกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

ข้อ 12

การยอมรับอย่างเสมอภาคภายใต้กฎหมาย

1. รัฐภาคียืนยันว่าคนพิการมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับในทุกแห่งหนว่าเป็นบุคคลภายใต้กฎหมาย
2. รัฐภาคีจะต้องยอมรับว่าคนพิการมีความสามารถตามกฎหมายบนพื้นฐานอันเท่าเทียมกันกับบุคคลอื่นในทุกแง่มุมของชีวิต
3. รัฐภาคีจะต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมในการจัดให้คนพิการเข้าถึงการสนับสนุนที่ตนต้องการในการใช้ความสามารถตามกฎหมาย
4. รัฐภาคีรับรองว่ามาตรการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความสามารถตามกฎหมายจะให้การปกป้องที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันการใช้ความสามารถนั้นไปในทางที่ผิด ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ มาตรการปกป้องดังกล่าวจะต้องประกันให้มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความสามารถตามกฎหมายนั้นเคารพสิทธิ เจตนา รมณ์ และความต้องการของบุคคลนั้นเป็นอิสระจากการทับซ้อนของผลประโยชน์ และอิทธิพลใดๆ อีกทั้งต้องได้สัดส่วนและเหมาะสมกับสภาวะการณ์ของบุคคล โดยจะบังคับใช้ในระยะเวลาที่สั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้และจะต้องมีการทบทวนเป็นระยะโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เป็นอิสระและไม่ขึ้นกับฝ่ายใดหรือองค์กรตุลาการ มาตรการคุ้มครองดังกล่าวจะต้องเป็นสัดส่วนกับระดับที่มาตรการดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อสิทธิและประโยชน์ของบุคคลนั้น
5. ภายใต้บทบัญญัติของข้อนี้ รัฐภาคีดำเนินมาตรการทั้งปวงที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อประกันสิทธิที่เท่าเทียมกันของผู้พิการในการเป็นเจ้าของหรือรับเป็นมรดกซึ่งทรัพย์สิน การควบคุมการเงินของตน และการเข้าถึงเงินกู้ทางธนาคาร เงินจ้าง และสินเชื่อทางการเงินในรูปแบบอื่นๆ อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งต้องประกันว่าผู้พิการจะไม่ถูกรีดถอนทรัพย์สินตามอำเภอใจ

ข้อ 13

การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

1. รัฐภาคีจะประกันการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับคนพิการบนพื้นฐาน

- ของเสมอภาคกับผู้อื่น ซึ่งรวมถึงการจัดหาที่พักอาศัยตามขั้นตอนและเหมาะสมตามวัย เพื่ออำนวยความสะดวกในการแสดงบทบาทของคนพิการในฐานะผู้มีส่วนร่วมโดยตรงและโดยทางอ้อม รวมทั้งในฐานะเป็นสักขีพยาน ในกระบวนการด้านกฎหมายทั้งปวง รวมทั้งในขั้นตอนการสอบสวนและขั้นตอนเบื้องต้นอื่นๆ
2. เพื่อป้องกันการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับคนพิการ รัฐบาลจะส่งเสริมการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ทำงานในตำแหน่งบริหารกระบวนการยุติธรรม รวมถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

ข้อ 14

เสรีภาพและความมั่นคงของบุคคล

1. รัฐบาลจะประกันให้คนพิการ บนพื้นฐานที่เสมอภาคกับผู้อื่น
- ได้รับสิทธิในเสรีภาพและความมั่นคงของบุคคล
 - ไม่ถูกลิดรอนเสรีภาพของตนโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือตามอำเภอใจ และการลิดรอนเสรีภาพใด ๆ จะต้องสอดคล้องกันตามกฎหมาย และไม่ว่ากรณีใดก็ตาม การเกิดความพิการย่อมไม่เป็นเหตุนำซึ่งการลิดรอนซึ่งเสรีภาพ
2. รัฐบาลจะประกันว่า หากคนพิการถูกลิดรอนเสรีภาพโดยกระบวนการใด ๆ พวกเขาจะได้รับการรับรองบนฐานที่เท่าเทียมกับผู้อื่น ตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและจะได้รับการปฏิบัติโดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และหลักการของอนุสัญญาฉบับนี้ รวมทั้งด้วยความช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล

ข้อ 15

เสรีภาพจากการถูกทรมานหรือการปฏิบัติที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือลดศักดิ์ศรีหรือการลงโทษ

1. คนพิการใด ๆ ย่อมไม่เป็นเหยื่อของการกระทำทรมานหรือโหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือการปฏิบัติด้อยอย่างเลวร้ายหรือในลักษณะเป็นการลงโทษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จะไม่สามารถทำการทดลองทางการแพทย์หรือวิทยาศาสตร์ โดยปราศจากความยินยอมโดยสมัครใจของคนพิการ
2. รัฐบาลจะดำเนินมาตรการทั้งปวงทางกฎหมาย การปกครอง ทางศาลหรือมาตรการอื่นๆ ที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันคนพิการจากการเป็นเหยื่อของการกระทำทรมานหรือโหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือการปฏิบัติด้อยอย่างเลวร้ายหรือในลักษณะเป็นการลงโทษบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับผู้อื่น

ข้อ 16

เสรีภาพจากการแสวงหาผลประโยชน์, การใช้ความรุนแรงและการถูกล่อลวง

1. รัฐบาลจะใช้มาตรการทั้งปวงทางกฎหมาย การปกครอง สังคม การศึกษาและมาตรการอื่นที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อคุ้มครองคนพิการทั้งภายในและนอกสถาน จากการใช้ความรุนแรงและการถูกล่อลวงในทุกรูปแบบ รวมถึงการกระทำละเมิดทางเพศ
2. รัฐบาลจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและล่อลวง ด้วยการรับรองให้มีความช่วยเหลือที่เหมาะสมโดยคำนึงตามเพศและวัยของบุคคล และให้การ

สนับสนุนแก่คนพิการและครอบครัวและผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลของบุคคลเหล่านี้ โดยการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและความรู้เกี่ยวกับวิธีหลีกเลี่ยง กระจกและรายงานเหตุการณ์การถูกแสงประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและล่อลวง รัฐภาคีจะต้องรับรองว่าการบริการให้ความคุ้มครองจะพิจารณาจากวัย เพศและความพิการของบุคคล

3. เพื่อป้องกันมิให้เกิดแสงผลประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและล่อลวง รัฐภาคีจะต้องรับรองว่า สิ่งอำนวยความสะดวกและแผนงานที่ออกแบบเพื่อดูแลคนพิการ จะต้องได้รับการตรวจสอบอย่างมี ประสิทธิภาพจากเจ้าพนักงานอิสระ
4. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงในการส่งเสริมการรักษาให้หายจากการพิการทาง ร่างกาย ความพิการที่ตรวจพบและการพิการทางจิตใจ ส่งเสริมการฟื้นฟูสมรรถภาพและการกลับเข้าไปในสังคมของคนพิการซึ่งตกเป็นเหยื่อของการแสงประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและล่อลวงไม่ว่าใน รูปแบบใด ๆ รวมถึงโดยการจัดให้บริการคุ้มครองด้วย การรักษาและการได้กลับเข้าสู่สังคมดังกล่าวจะ เกิดขึ้นได้ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ สวัสดิการ การเคารพตนเอง ศักดิ์ศรีและการอยู่ได้ด้วย ตนเองของบุคคล และในสภาพแวดล้อมที่คำนึงถึงความต้องการตามเพศและวัยของบุคคลด้วย
5. รัฐภาคีจะจัดทำกฎหมายและนโยบายที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงกฎหมายและนโยบายสำหรับสตรี และเด็กเป็นการเฉพาะ เพื่อรับรองว่าการแสงผลประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและการล่อลวงที่ เกิดขึ้น จะมีการบ่งชี้ สอบสวนและ (หากเหมาะสม) ฟ้องร้องดำเนินคดีต่อไป

ข้อ 17

การพิทักษ์ศักดิ์ศรีของบุคคล

คนพิการทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการเคารพต่อศักดิ์ศรีทางร่างกายและจิตใจของตนบนพื้นฐานอัน เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

ข้อ 18

เสรีภาพในการย้ายถิ่นฐานและการถือสัญชาติ

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของคนพิการที่จะมีเสรีภาพในการย้ายถิ่นฐาน เสรีภาพในการเลือกที่อยู่อาศัยของ ตนเอง และในการถือสัญชาติ ได้อย่างเสมอภาคกับผู้อื่น รวมทั้งโดยการรับรองให้คนพิการ :
 - (ก) มีสิทธิในการได้และเปลี่ยนแปลงสัญชาติ และจะต้องไม่ถูกถอนสัญชาติตามอำเภอใจ หรือเพราะเหตุจากความพิการ
 - (ข) ไม่ถูกไล่ออน เพราะเหตุจากความพิการ ในการมีสิทธิที่จะได้รับ ครอบครองและใช้เอกสาร สัญชาติของตนหรือเอกสารอื่นเกี่ยวกับบัตรประจำตัว หรือดำเนินขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง อาทิ ขั้นตอนการตรวจคนเข้าเมืองที่จำเป็นในการย้ายถิ่นฐานได้
 - (ค) มีอิสระในการออกจากประเทศใด ๆ ได้ รวมทั้งประเทศของตน
 - (ง) ไม่ถูกไล่ออนสิทธิในการเข้าประเทศของตนโดยตามอำเภอใจหรือเพราะเหตุจากความพิการ
2. เด็กพิการจะได้รับการจดทะเบียนทันทีหลังจากเกิด และจะมีสิทธิตั้งแต่เกิดในการมีชื่อ มีสิทธิที่จะได้มา ซึ่งสัญชาติ และ ในขอบเขตที่เป็นไปได้ที่สุด สิทธิที่จะรู้จักและ ได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดาของตน

ข้อ 19

การอยู่ได้ด้วยตนเองและได้รับการยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งในชุมชน

รัฐภาคีแห่งอนุสัญญาฉบับนี้ ยอมรับสิทธิอันเสมอภาคของคนพิการทั้งหลายในการอยู่อาศัยในชุมชน โดยสามารถเลือกได้อย่างเท่าเทียมกับผู้อื่น และจะดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมที่เอื้อให้คนพิการสามารถใช้สิทธินี้ได้อย่างเต็มที่ และได้รับการยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งและมีส่วนร่วมในชุมชนอย่างสมบูรณ์ รวมทั้งรับรองว่า :

- (ก) คนพิการมีโอกาสเลือกสถานที่อยู่อาศัย ทั้งสถานที่ตั้งและบุคคลที่ตนต้องการอาศัยอยู่ด้วย โดยเสมอภาคกับผู้อื่น และไม่จำเป็นต้องอาศัยอยู่ในที่อาศัยที่มีการจัดเตรียมให้เฉพาะเท่านั้น
- (ข) คนพิการจะสามารถเข้าถึงบริการในระดับต่าง ๆ ทั้งบริการภายในเคหสถาน ที่พักอาศัย และบริการสนับสนุนอื่นๆ ในชุมชน รวมถึงความช่วยเหลือส่วนบุคคลที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และจำเป็นต่อการยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งในชุมชน และจำเป็นต่อการป้องกันการถูกทอดทิ้ง หรือแบ่งแยกออกจากชุมชน
- (ค) บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชนไว้สำหรับประชาชนทั่วไปจะต้องจัดสรรไว้ให้กับคนพิการอย่างเสมอภาคและตรงตามความต้องการของคนพิการ

ข้อ 20

การเคลื่อนไหวส่วนบุคคล

รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่ได้ผลเพื่อรับรองเสรีภาพในการเคลื่อนไหวอิริยาบถส่วนตัวอย่างเต็มที่และเป็นอิสระที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้สำหรับคนพิการ รวมทั้ง

- (ก) อำนาจความสะดวกในการเคลื่อนไหวอิริยาบถของคนพิการในลักษณะและในเวลาตามที่บุคคลนั้นเลือก และตามค่าใช้จ่ายที่จะสามารถชำระได้
- (ข) อำนาจความสะดวกให้คนพิการในการเข้าถึงเครื่องช่วย เครื่องมือ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนไหว และรูปแบบต่างๆ ของความช่วยเหลือที่เป็นบุคคลและที่เป็นสื่อกลาง รวมทั้งทำให้สิ่งดังกล่าวอยู่ในราคาที่ชำระได้
- (ค) จัดการฝึกอบรมด้านทักษะการเคลื่อนไหวแก่คนพิการและแก่เจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานกับคนพิการ
- (ง) สนับสนุนให้องค์กรเอกชนที่ผลิตเครื่องช่วยในการเคลื่อนไหว เครื่องมือ เทคโนโลยีช่วยต่างๆ ที่คำนึงถึงการเคลื่อนไหวในทุกอิริยาบถของคนพิการ

ข้อ 21

เสรีภาพในการแสดงออกและแสดงความคิดเห็น และการเข้าถึงสารสนเทศ

รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อรองรับให้คนพิการสามารถใช้สิทธิในเสรีภาพแห่งการแสดงออกและแสดงความคิดเห็น อันรวมถึงเสรีภาพในการแสวงหา ได้รับและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและความคิดทุกประเภทบนพื้นฐานอันเท่าเทียมกับบุคคลอื่นและผ่านรูปแบบของการสื่อสารทุกชนิดตามที่คนพิการเลือก ตามคำจำกัดความในข้อ 2 ของอนุสัญญาฯ นี้ โดยรวมถึงการ

- (ก) ให้ข้อมูลที่มีไว้สำหรับประชาชนทั่วไปแก่คนพิการในรูปแบบและเทคโนโลยีที่สามารถเข้าถึงได้ และเหมาะสมต่อความพิการในรูปแบบต่างๆ ภายในเวลาที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมใดๆ
- (ข) ยอมรับและอำนวยความสะดวกการใช้ภาษามือ ภาษาเบรลล์ การสื่อสารทางเลือกหรือเพิ่มเติม และช่องทางวิธีการและรูปแบบการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ได้อื่นๆ ที่คนพิการเลือกในการมีปฏิสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ
- (ค) กระตุ้นภาคเอกชนซึ่งให้บริการประชาชนโดยทั่วไป รวมถึงอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ข้อมูลและบริการในรูปแบบที่คนพิการเข้าถึงและใช้งานได้
- (ง) สนับสนุนให้สื่อมวลชน รวมทั้งผู้ให้ข้อมูลสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต จัดทำบริการของตนให้คนพิการสามารถเข้าถึงได้และใช้ประโยชน์ได้
- (จ) รับรองและส่งเสริมการใช้ภาษามือ

ข้อ 22

การเคารพความเป็นส่วนตัว

1. คนพิการย่อมไม่ถูกแทรกแซงโดยตามอำเภอใจหรือโดยมิชอบด้วยกฎหมายต่อความเป็นส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน หรือการติดต่อ หรือการสื่อสารประเภทอื่นของตน หรือถูกโจมตีเกียรติยศ และชื่อเสียงโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ โดยไม่คำนึงถึงสถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย หรือรูปแบบการจัดลักษณะการอยู่อาศัย คนพิการมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากการแทรกแซง หรือการโจมตีดังกล่าว
2. รัฐภาคีจะคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของข้อมูลบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพและการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการ โดยเป็นไปอย่างเสมอภาคกับผู้อื่น

ข้อ 23

การเคารพในการสร้างครอบครัวและสถาบันครอบครัว

1. รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่ได้ผลและเหมาะสมเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการในทุกด้านที่เกี่ยวกับการสมรส ครอบครัว ความสัมพันธ์ของบิดามารดา และความสัมพันธ์อื่นๆ ของบุคคล โดยจะรับรองว่า
 - (ก) สิทธิของคนพิการทั้งหลายที่ถึงวัยที่จะสมรสได้ให้สามารถสมรสและสร้างครอบครัวได้ โดยเป็นตามความสมัครใจและเห็นชอบโดยสิทธิขาดของผู้ที่ประสงค์จะเป็นคู่ครองกัน
 - (ข) สิทธิของคนพิการในการตัดสินใจได้อย่างอิสระและรับรู้ยินยอมในการกำหนดจำนวนบุตรและการเว้นระยะห่างของการมีบุตร และให้เข้าถึงสารสนเทศที่เหมาะสมกับวัย การให้ความรู้ด้านการมีบุตรและวางแผนครอบครัว วิธีการที่จำเป็นเพื่อให้บุคคลเหล่านี้สามารถใช้สิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมกับผู้อื่นในการคงสภาพความสามารถในการมีบุตรของตนไว้
 - (ค) คนพิการรวมทั้งเด็กพิการ มีความสามารถในการเจริญพันธุ์บนพื้นฐานอันเท่าเทียมกับบุคคลอื่น
2. รัฐภาคีรับรองสิทธิและความยินยอมของคนพิการเกี่ยวกับการเป็นผู้ปกครอง ผู้อุปถัมภ์ ผู้พิทักษ์ และการรับบุตรบุญธรรม หรือสถาบันอื่นที่คล้ายคลึงกันซึ่งแนวคิดเหล่านี้โดยให้บรรจุไว้ในกฎหมายแห่งชาติ ทั้งนี้ สิทธิประโยชน์ของเด็กย่อมถือเป็นสิ่งสูงสุดในทุกกรณี รัฐภาคีจะให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมแก่คนพิการในการทำหน้าที่เลี้ยงดูบุตร

3. รัฐภาคีรับรองว่าเด็กพิการมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้อื่นในด้านชีวิตครอบครัวและโดยตระหนักถึงสิทธิเหล่านี้ จะป้องกันการปกปิด ละทิ้ง ละเลย และพรากเด็กพิการจากครอบครัว ทั้งนี้ รัฐภาคีจะดำเนินการเพื่อจัดให้บริการสารสนเทศ ที่ครอบคลุม และการสนับสนุนเมื่อแรกอันเป็นที่เข้าใจได้แก่เด็กพิการและครอบครัว
4. รัฐภาคีรับรองว่าเด็กจะไม่ถูกพรากจากบิดามารดาโดยขัดต่อความประสงค์ของบิดามารดา เว้นแต่จะกำหนดโดยเจ้าพนักงานที่มีอำนาจตามการตัดสินใจของศาล โดยสอดคล้องกับกฎหมายและกระบวนการวิธีการที่บังคับใช้ ซึ่งเห็นว่าการแยกเด็กจากบิดามารดามีความต้องการจำเป็นเพื่อสิทธิประโยชน์สูงสุดของเด็ก ในทุกกรณีเด็กย่อมไม่ถูกพรากจากบิดามารดาเพราะเหตุของความพิการไม่ว่าของเด็ก หรือของบิดาหรือมารดา หรือของทั้งบิดาและมารดา
5. ในกรณีที่ครอบครัวใกล้ชิดไม่สามารถดูแลเด็กพิการได้ รัฐภาคีจะดำเนินการความพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้เด็กพิการดังกล่าวได้รับการดูแลภายในแวดวงที่กว้างขึ้นของครอบครัวของเด็กเอง แต่หากยังไม่อาจเป็นไปได้ ก็ให้ได้รับการดูแลภายในชุมชนที่ครอบครัวของเด็กพิการดังกล่าวอาศัยอยู่

ข้อ 24

การศึกษา

1. รัฐภาคีรับรองสิทธิของคนพิการในด้านการศึกษา และเพื่อให้บรรลุตามสิทธินี้โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติและบนพื้นฐานโอกาสที่เท่าเทียมกัน รัฐภาคีจะจัดให้มีระบบการศึกษาที่ทั่วถึงในทุกระดับและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีมุ่งเพื่อ
 - (ก) พัฒนาศักยภาพของมนุษย์และการสำนึกในศักดิ์ศรีและคุณค่าของตนเองอย่างเต็มที่ โดยการเสริมสร้างการเคารพในสิทธิมนุษยชน เสริมภาพขั้นพื้นฐานและความหลากหลายของมนุษย์
 - (ข) ให้คนพิการพัฒนาบุคลิกภาพ พรสวรรค์ และความคิดสร้างสรรค์ของตน รวมทั้งความสามารถด้านจิตใจและร่างกาย ให้มีศักยภาพสูงสุด
 - (ค) ทำให้คนพิการสามารถเข้ามีส่วนร่วมในสังคมอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. โดยตระหนักถึงสิทธิดังกล่าวนี้ รัฐภาคีขอรับรองว่า
 - (ก) คนพิการจะไม่ถูกกีดกันออกจากระบบการศึกษาสามัญ ทั้งนี้ บนพื้นฐานที่เสมอภาคกับผู้อื่น และเด็กพิการจะไม่ถูกกีดกันจากการจัดให้เล่าเรียนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การศึกษาภาคบังคับขั้นประถมและมัธยม เพราะเหตุจากความพิการ
 - (ข) คนพิการจะสามารถเข้าถึงการศึกษาระดับประถมและมัธยมที่มีคุณภาพและไม่เสียค่าใช้จ่ายร่วมกับคนทั่วไปได้โดยเท่าเทียมกับผู้อื่นที่จัดให้มีในชุมชนที่อาศัยอยู่
 - (ค) คนพิการจะได้รับความช่วยเหลือที่สมเหตุสมผลกับความต้องการของแต่ละบุคคล
 - (ง) คนพิการได้รับการสนับสนุนตามที่ต้องการในระบบการศึกษาทั่วไปเพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
 - (จ) มีการจัดมาตรการสนับสนุนเฉพาะบุคคลที่มีประสิทธิภาพแก่คนพิการในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทางวิชาการทางสังคมสูงสุด และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการรวมคนพิการเข้าในระบบโดยสมบูรณ์
3. รัฐภาคีจะดำเนินการให้คนพิการสามารถเรียนรู้ทักษะในการพัฒนาชีวิตและทางสังคมเพื่อให้สามารถเข้าร่วมในการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมสมบูรณ์ในฐานะเป็นสมาชิกในชุมชน เพื่อการนี้ รัฐภาคีจะ

ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมอันรวมถึง

- (ก) ส่งเสริมการเรียนเบรลล์ ตัวอักษรทางเลือกอื่น แบบนิยาม วิธี ช่องทางและรูปแบบการสื่อสารทางเลือกแบบผสมผสาน ทักษะในการทำความเข้าใจและเคลื่อนไหวอวัยวะ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการสนับสนุนผู้ที่มีสายตาเลือนลาง และสนับสนุนให้มีสิ่งช่วยบอก
 - (ข) ส่งเสริมให้มีการเรียนภาษามือและการสนับสนุนเอกลักษณ์ทางภาษากับชุมชนคนหูหนวก
 - (ค) รับรองว่าการให้การศึกษาแก่บุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็ก ซึ่ง คนตาบอด หูหนวก หรือตาบอดหูหนวกจะได้สื่อสารถึงกันได้ด้วยภาษาและวิธีสื่อสารที่เหมาะสมที่สุดกับแต่ละบุคคล และในสิ่งแวดล้อมที่จะทำให้เกิดการพัฒนาในด้านความรู้และสังคมได้สูงสุด
4. เพื่อเป็นการรับรองการตระหนักถึงสิทธิประการดังกล่าว รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อว่าจ้างครู รวมทั้งคนพิการที่มีความชำนาญในการใช้ภาษามือและภาษาเบรลล์ และจะฝึกอบรมผู้ประกอบการวิชาชีพและเจ้าหน้าที่ที่ทำงานในทุกระดับการศึกษา การฝึกอบรมดังกล่าวจะบรรจุความรู้เกี่ยวกับความพิการไว้และการใช้แบบนิยาม วิธีและรูปแบบการสื่อสารทางเลือกแบบผสมผสาน เทคนิคและวัสดุการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนคนพิการ
5. รัฐภาคีจะดำเนินการให้คนพิการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ การศึกษาผู้ใหญ่และการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติและโดยเท่าเทียมกับผู้อื่น เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว รัฐภาคีรับรองว่าจะจัดให้มีการเอื้ออำนวยที่สมเหตุผลแก่คนพิการ

ข้อ 25

สุขภาพ

รัฐภาคีรับรองว่าคนพิการมีสิทธิได้รับมาตรฐานสาธารณสุขสูงสุดโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุจากความพิการ ทั้งนี้ รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อรองรับให้คนพิการเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขที่เหมาะสมตามเพศของบุคคล รวมถึงการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านสุขภาพ โดยรัฐภาคีจะ

- (ก) จัดให้บริการด้านสุขภาพแก่คนพิการในระดับขอบเขต คุณภาพ และมาตรฐานเดียวกันที่เป็นบริการโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ หรือจะพอรับภาระค่าใช้จ่ายได้ที่จัดให้กับบุคคลอื่นๆ รวมถึงบริการด้านสุขภาพเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์และการมีบุตร และแผนงานสาธารณสุขที่มีให้กับประชาชนทั่วไป
- (ข) จัดให้บริการด้านสุขภาพที่จำเป็นสำหรับคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับความพิการ รวมทั้งการวินิจฉัยและเข้าแทรกแซงช่วยเหลือในระยะแรกเริ่มอย่างเหมาะสม และการบริการที่จัดให้เพื่อให้เกิดมีความพิการในระดับน้อยที่สุดและป้องกันไม่ให้เกิดความพิการเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ รวมทั้งในเด็กและผู้สูงอายุ
- (ค) จัดให้บริการสาธารณสุขเหล่านี้ในลักษณะใกล้ชิดกับชุมชนของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งในพื้นที่ชนบท
- (ง) กำหนดให้ผู้มีอาชีพเกี่ยวกับด้านสาธารณสุขให้การดูแลคนพิการด้วยคุณภาพเดียวกันกับที่ให้แก่คนอื่นๆ ทั้งนี้ เป็นไปตามความเห็นชอบโดยสมัครใจและมีการแจ้งให้ทราบ โดยเพิ่มการรับรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรี การอยู่ได้ด้วยตนเอง และเป็นไปตามความต้องการของคน

พิการโดยวิธีฝึกอบรมและประกาศบังคับใช้มาตรฐานจรรยาบรรณเกี่ยวกับการดูแลด้าน
สุขภาพกับทั้งภาครัฐและเอกชน

- (จ) กำหนดข้อห้ามบังคับไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการในการจัดให้การประกันสุขภาพ
และประกันชีวิตในกรณีที่กำหนดอนุญาตไว้ตามกฎหมายแห่งชาติ ซึ่งจะต้องจัดให้อย่าง
ยุติธรรมและเหมาะสม
- (ฉ) ป้องกันการปฏิเสธที่มีการเลือกปฏิบัติต่อการดูแลสุขภาพหรือการบริการด้านสาธารณสุข
หรืออาหารและอาหารเหลวโดยการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุเพราะความพิการ

ข้อ 26

การส่งเสริมและฟื้นฟูสมรรถภาพ

1. รัฐบาลที่จะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการสนับสนุนที่เท่าเทียมกัน เพื่อให้
คนพิการสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง ใช้ความสามารถทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและอาชีพได้อย่าง
เต็มที่ที่สุด รวมทั้งได้รับการยอมรับรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งและได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกด้านของ
ชีวิต เพื่อการนี้ รัฐบาลจะจัดระบบ เสริมสร้างและขยายบริการส่งเสริมและฟื้นฟูสมรรถภาพที่ครอบคลุม
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสุขภาพ การว่างงาน การศึกษาและบริการสังคม ในลักษณะที่
 - (ก) บริการและแผนส่งเสริมและฟื้นฟูสมรรถภาพที่สามารถตรวจพบความพิการได้ตั้งแต่ในระยะ
เริ่มต้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ด้วยการประเมินอย่างทั่วถึงตามความต้องการจำเป็นและ
พื้นฐานความแข็งแรงของแต่ละบุคคล
 - (ข) ทั้งนี้ บริการและแผนส่งเสริมและฟื้นฟูสมรรถภาพจะต้องส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมและการ
ยอมรับคนพิการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและทุกด้านของสังคม โดยเป็นไปตามความ
สมัครใจ และบริการดังกล่าวจะมีไว้สำหรับคนพิการอย่างใกล้ชิดที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้กับ
ชุมชนที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ รวมทั้งในพื้นที่ห่างไกลในชนบท
2. รัฐบาลจะส่งเสริมให้พัฒนาด้านการฝึกอบรมระยะต้นและเป็นไปอย่างต่อเนื่องสำหรับผู้
ผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านบริการส่งเสริมและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการ
3. รัฐบาลจะต้องสนับสนุนให้มีอุปกรณ์และเทคโนโลยีช่วยเหลือซึ่งออกแบบไว้สำหรับคนพิการและ
เกี่ยวเนื่องกับการส่งเสริมและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการ

ข้อ 27

งานและการว่างงาน

1. รัฐบาลรับรองสิทธิของคนพิการในการทำงานได้โดยเสมอภาคกับผู้อื่น ทั้งนี้ รวมถึงสิทธิในโอกาส
ที่จะหาเลี้ยงชีพโดยการทำงานที่ตนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกโดยอิสระและได้รับการยอมรับใน
ตลาดแรงงาน และทำงานในสภาพแวดล้อมการทำงานที่เปิด อยู่ร่วมกับคนอื่น และให้คนพิการ
สามารถเข้าถึงได้ รัฐบาลจะป้องกันและส่งเสริมความตระหนักถึงสิทธิในการทำงาน รวมถึงสำหรับ
ผู้ซึ่งกลายเป็นบุคคลพิการในระหว่างการทำงาน โดยการดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสม รวมถึงโดยการ
ตรากฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

- (ก) ห้ามการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุจากความพิการในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงาน รวมถึงเงื่อนไขในการคัดเลือกบุคคล ว่าจ้าง และจ้างงาน คงไว้ซึ่งการจ้างงาน ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน
- (ข) ปกป้องสิทธิของคนพิการ โดยเสมอภาคกับผู้อื่น ด้วยการปรับและทำให้เงื่อนไขการทำงานเอื้อต่อคนพิการ รวมทั้งโอกาสที่เท่าเทียมกันและค่าตอบแทนการทำงานที่เสมอภาคในจำนวนเงินที่เท่ากัน, ความปลอดภัยและเงื่อนไขการทำงานที่ถูกต้องลักษณะ รวมทั้งคุ้มครองจากการก่อกวน และการชดเชยตามคำร้องเรียน
- (ค) รับรองให้คนพิการสามารถใช้สิทธิในรูปของสหภาพแรงงานและการค้า โดยเสมอภาคกับผู้อื่น และเป็นไปตามกฎหมายแห่งชาติที่บังคับใช้กับประชาชนทั่วไป
- (ง) ทำให้คนพิการสามารถเข้าถึงแผนงานด้านเทคนิคและแนะแนวอาชีพทั่วไป บริการจัดหางานให้ตลอดจนการฝึกอาชีพอย่างต่อเนื่อง
- (จ) ส่งเสริมโอกาสการจ้างงานและความก้าวหน้าในงานอาชีพสำหรับคนพิการในตลาดแรงงาน รวมทั้งช่วยเหลือในการจัดหา ฝึกอบรมและคงการจ้างงานไว้ รวมทั้งการได้กลับเข้าทำงานอีกครั้ง
- (ฉ) ส่งเสริมโอกาสในการประกอบอาชีพอิสระ การเป็นผู้ประกอบและเริ่มธุรกิจของตนเอง
- (ช) ว่าจ้างคนพิการเข้าทำงานในหน่วยงานภาครัฐ
- (ซ) ส่งเสริมการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานภาคเอกชนด้วยนโยบายและมาตรการที่เหมาะสม ซึ่งอาจรวมถึงแผนให้การรับรอง แรงจูงใจและมาตรการอื่น ๆ
- (ฌ) ประกันการช่วยเหลือที่สมเหตุผลแก่คนพิการในสถานที่ทำงาน
- (ญ) ส่งเสริมให้คนพิการได้รับประสบการณ์ทำงานในตลาดแรงงานเปิด
- (ฎ) ส่งเสริมการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ ให้สามารถมีงานทำอย่างต่อเนื่องและแผนงานนำ คนพิการให้สามารถกลับเข้าทำงานได้อีกครั้ง
2. รัฐภาคีรับรองว่าคนพิการย่อมไม่ถูกหน่วงไว้เยี่ยงทาสหรือซาร์บไซ และจะได้รับการคุ้มครอง โดยเท่าเทียมกับผู้อื่น จากการบังคับใช้แรงงาน

ข้อ 28

มาตรฐานความเป็นอยู่และความคุ้มครองทางสังคมอย่างเพียงพอ

1. รัฐภาคีตระหนักถึงสิทธิของคนพิการสำหรับมาตรฐานความเป็นอยู่ที่พอเพียงสำหรับตนเองและครอบครัว รวมถึง อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัยที่พอเพียง และปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเข้าถึงแหล่งน้ำที่สะอาด และจะดำเนินขั้นตอนเพื่อการคุ้มครองและส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติตามสิทธิเหล่านี้ได้จริงโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุจากความพิการ
2. รัฐภาคีตระหนักถึงสิทธิของคนพิการในการได้รับความคุ้มครองทางสังคม และสามารถใช้สิทธิดังกล่าวได้โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุจากความพิการ และจะดำเนินขั้นตอนเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติตามสิทธิเหล่านี้ได้จริง ทั้งนี้รวมถึงมาตรการดังนี้

¹ คณะกรรมการเฉพาะกิจได้ใช้คำว่าความคุ้มครองทางสังคม ด้วยความเข้าใจว่าคำนี้มีการตีความอย่างกว้างขวางตามที่ระบุไว้ในรายงานของเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาสังคมในสมัยประชุมครั้งที่สามสิบเก้า (E/CN.5/2001/2)

- (ก) รับรองให้คนพิการเข้าถึงบริการ เครื่องมือและความช่วยเหลือที่สมเหตุผลและที่สามารถแบกรับภาระค่าใช้จ่ายได้ในส่วนของความต้องการจำเป็นที่เกี่ยวกับลักษณะความพิการ
- (ข) รับรองให้คนพิการโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงและเด็กหญิงพิการและคนพิการที่สูงอายุ สามารถเข้าถึงแผนคุ้มครองด้านสังคม และแผนขจัดความยากจน
- (ค) รับรองให้คนพิการและครอบครัวของคนพิการที่มีสภาพความเป็นอยู่ยากจนได้เข้าถึงความช่วยเหลือจากภาครัฐในเรื่องค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับคนพิการ รวมถึงการฝึกอบรม การให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือด้านการเงินและการดูแลเพื่อบรรเทา
- (ง) รับรองให้คนพิการเข้าถึงแผนงานเคหะของภาครัฐ
- (จ) รับรองให้คนพิการสามารถเข้าถึงแผนสิทธิประโยชน์หลังเกษียณอายุโดยเท่าเทียมกับผู้อื่น

ข้อ 29

การมีส่วนร่วมในการเมืองและสาธารณะกิจ

รัฐภาคีจะรับรองสิทธิทางการเมืองสำหรับคนพิการและโอกาสในการใช้สิทธิดังกล่าวได้อย่างเสมอภาคกับผู้อื่น และจะดำเนินการ

- (ก) รับรองให้คนพิการสามารถมีส่วนร่วมในด้านเกี่ยวกับการเมืองและสาธารณะกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่และเท่าเทียมกับผู้อื่น ทั้งนี้ โดยเป็นไปตามกฎหมายแห่งชาติที่บังคับใช้กับประชาชนทั่วไป ทั้งโดยทางตรง หรือโดยการมีสิทธิเลือกผู้แทนของตนได้อย่างอิสระ รวมถึงสิทธิและโอกาสสำหรับคนพิการในการลงคะแนนเสียงและเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง เหนือสิ่งอื่นใด ด้วยมาตรการดังนี้
 - (๑) ประกันให้กระบวนการออกเสียง สิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการออกเสียงสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้
 - (๒) คุ้มครองสิทธิของคนพิการในการออกเสียงด้วยการลงคะแนนลับในบัตรเลือกตั้งและการลงประชามติ โดยปราศจากการคุกคาม และสามารถลงรับสมัครเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งในทุกระดับในคณะรัฐบาลและปฏิบัติหน้าที่เพื่อประชาชนทั้งหลาย โดยอำนวยความสะดวกให้ใช้เทคโนโลยีช่วยใหม่ๆ ตามเหมาะสม
 - (๓) รับรองให้คนพิการมีอิสรภาพในการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ในฐานะเป็นผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และด้วยการนี้ หากจำเป็น ตามที่คนพิการร้องขอ จะให้ความช่วยเหลือให้คนพิการได้ออกเสียงลงคะแนนตามที่ตนเลือก
- (ข) ส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมในเชิงกระตุ้นให้คนพิการสามารถมีส่วนร่วมในการปฏิบัติสาธารณะกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ และเป็นไปโดยเสมอภาคกับผู้อื่น และกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในสาธารณะกิจ อันรวมถึง
 - (๑) การมีส่วนร่วมในองค์กรอิสระ และสมาคมที่ทำงานด้านสาธารณะและด้านการเมืองของประเทศ รวมทั้งกิจกรรมและการบริหารพรรคการเมือง
 - (๒) ก่อตั้งและร่วมกับองค์กรคนพิการในการทำหน้าที่เป็นผู้แทนของคนพิการในระดับนานาชาติ ระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น

ข้อ 30

การมีส่วนร่วมในด้านวัฒนธรรม นันทนาการ เวลาว่างและกีฬา

1. รัฐภาคีตระหนักถึงสิทธิของคนพิการในการได้มีส่วนร่วมในด้านวัฒนธรรมได้อย่างเสมอภาคกับผู้อื่น ทั้งนี้ รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อรับรองให้คนพิการ
 - (ก) ได้เข้าถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในทุกรูปแบบที่สามารถเข้าถึงได้
 - (ข) ได้เข้าถึงโปรแกรมโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ละคร และกิจกรรมด้านวัฒนธรรมอื่น ๆ ในทุกรูปแบบที่สามารถเข้าถึงได้
 - (ค) เข้าถึงสถานที่ที่จัดแสดงงานศิลปวัฒนธรรมหรือบริการ อาทิ โรงละคร พิพิธภัณฑ์ โรงภาพยนตร์ ห้องสมุดและบริการด้านท่องเที่ยว ทั้งนี้ ในขอบเขตที่จะทำได้ ให้สามารถเข้าถึง อนุสาวรีย์และโบราณสถานด้านวัฒนธรรมที่สำคัญของประเทศ
2. รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้คนพิการมีโอกาสได้พัฒนาและใช้ศักยภาพของตนทางด้านการสร้างสรรค์งาน ด้านศิลปะและปัญญา ไม่เพียงแต่เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองเท่านั้น แต่ยังเพื่อเพิ่มคุณค่าให้แก่สังคมอีกด้วย
3. รัฐภาคีจะดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสมทั้งปวงโดยสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อรับรองให้กฎหมายคุ้มครองเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาไม่ทำให้เกิดมีการกีดกันที่ไม่เหมาะสมหรือเป็นไปในลักษณะการเลือกปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงผลงานวัฒนธรรม
4. คนพิการจะมีสิทธิโดยเสมอภาคกับผู้อื่นในการได้รับการยอมรับและส่งเสริมด้านวัฒนธรรมการสื่อสารและในด้านภาษาเฉพาะ ซึ่งรวมถึงภาษามือและวัฒนธรรมของผู้พิการทางการได้ยิน
5. โดยวัตถุประสงค์เพื่อให้คนพิการได้มีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคกับผู้อื่นในกิจกรรมด้านนันทนาการ เวลาว่างและกีฬา รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมดังนี้
 - (ก) กระตุ้นและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการในขอบเขตสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเน้นหนักในทางกิจกรรมด้านกีฬาในทุกระดับ
 - (ข) รับรองให้คนพิการมีโอกาสจัดโครงสร้าง พัฒนาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะความพิการ เพื่อการนี้ จะกระตุ้นให้มีการจัด การสอน ฝึกอบรมและหาแหล่งทรัพยากรให้ โดยเสมอภาคกับผู้อื่น
 - (ค) รับรองให้คนพิการเข้าถึงสถานที่จัดกีฬา นันทนาการและท่องเที่ยว
 - (ง) รับรองให้เด็กพิการสามารถเข้าถึงเพื่อมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคในการเล่น นันทนาการ และกิจกรรมเวลาว่างและกีฬา ทั้งนี้กิจกรรมเหล่านั้นจะมุ่งจัดให้มีในระบบโรงเรียน
 - (จ) รับรองให้คนพิการเข้าถึงบริการที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมด้านนันทนาการ การท่องเที่ยว เวลาว่างและกีฬา

ข้อ 31

การเก็บรวบรวมสถิติและข้อมูล

1. รัฐภาคีจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม ซึ่งรวมถึงข้อมูลทางสถิติและงานวิจัย เพื่อจัดทำและดำเนินนโยบายเพื่อให้อนุสัญญาฉบับนี้มีผลบังคับับ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมและเก็บรักษาข้อมูลนี้ควรจะ

- (ก) สอดคล้องกับมาตรการคุ้มครองที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย รวมถึงการตรากฎหมายคุ้มครองข้อมูล เพื่อรับรองการรักษาความลับและเคารพต่อความเป็นส่วนตัวของคนพิการ
 - (ข) สอดคล้องกับค่านิยมที่ยอมรับระหว่างประเทศเพื่อพิทักษ์สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และหลักการตามจรรยาบรรณในการรวบรวมและใช้ข้อมูลด้านสถิติ
2. สารสนเทศที่เก็บรวบรวมตามข้อนี้จะยุติการรวบรวมตามความเหมาะสม และใช้เพื่อช่วย ประเมินผลการปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐภาคีภายใต้อนุสัญญาฉบับนี้ และจะใช้เพื่อกำหนดและ แก้ปัญหา/อุปสรรคที่จำกัดสิทธิของคนพิการ
 3. รัฐภาคีจะรับผิดชอบในการเผยแพร่สถิติเหล่านี้ และรับรองว่าคนพิการและบุคคลอื่นๆ จะสามารถ เข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ได้

ข้อ 32

ความร่วมมือระหว่างประเทศ

1. รัฐภาคียอมรับถึงความสำคัญของการร่วมมือระหว่างประเทศและการส่งเสริมความร่วมมือดังกล่าว เพื่อสนับสนุนความพยายามระดับประเทศให้บรรลุจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฉบับนี้ และจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิผลในเรื่องนี้ ระหว่างและในหมู่รัฐภาคี และหาก เหมาะสม ในลักษณะเป็นหุ้นส่วนกับองค์กรระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาสังคมและองค์กร คนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรคนพิการ มาตรการดังกล่าวอาจรวมถึง
 - (ก) การรับรองว่าความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมถึงแผนพัฒนาระหว่างประเทศ จะครอบคลุมถึง คนพิการ และบุคคลเหล่านี้สามารถเข้าถึงได้
 - (ข) การอำนวยความสะดวกให้และการสนับสนุนโครงการสร้างศักยภาพ โดยการแลกเปลี่ยนและ แบ่งปันข้อมูลสารสนเทศ ประสบการณ์ โครงการอบรมและแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด
 - (ค) การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในงานวิจัยและการเข้าถึงความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - (ง) หากเหมาะสมการให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคและเศรษฐกิจ รวมถึงโดยการส่งเสริมให้เข้าถึง และแบ่งปันเทคโนโลยีช่วยที่สามารถเข้าถึงได้ และโดยการถ่ายทอดเทคโนโลยี
2. บทบัญญัติของข้อนี้ไม่มีผลกระทบต่อพันธกรณีของรัฐภาคีแต่ละรัฐในการที่จะปฏิบัติตามพันธกรณี ของตนภายใต้อนุสัญญาฯ นี้

ข้อ 33

การปฏิบัติและการติดตามระดับประเทศ

1. ภายใต้ระบบองค์กรของตน รัฐภาคีจะต้องกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลักหนึ่งหน่วยงาน หรือ มากกว่าหนึ่งหน่วยงานภายในรัฐบาล เกี่ยวกับการปฏิบัติตามอนุสัญญาฉบับนี้ และจะต้องให้ ความสำคัญในการจัดตั้งหรือแต่งตั้งกลไกการประสานงานภายในรัฐบาลเพื่อดูแลประเด็นที่สนับสนุน ในเกิดการดำเนินงานในภาคส่วนต่างๆ และในระดับต่างๆ
2. ภายใต้ระบบกฎหมายและการบริหารจัดการของตน รัฐภาคีจะต้องรักษา เสริมสร้างให้เกิดความ เข้มแข็ง แต่งตั้งหรือจัดตั้งโครงสร้างภายในประเทศ โดยอาจเป็นกลไกอิสระหนึ่งหน่วยงานหรือ มากกว่าหากเหมาะสม เพื่อส่งเสริม พิทักษ์และติดตามการปฏิบัติตามอนุสัญญาฉบับนี้ เมื่อได้แต่งตั้ง หรือจัดตั้งกลไกดังกล่าวแล้ว รัฐภาคีจะต้องคำนึงถึงหลักการที่เกี่ยวกับสถานะและหน้าที่ของสถาบัน ระดับประเทศในการพิทักษ์และส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

3. ภาคสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนพิการและองค์กรผู้แทนของคนพิการ จะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการติดตามการดำเนินการ

ข้อ 34

คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

1. จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (ซึ่งต่อไปนี้ เรียกว่า "คณะกรรมการ") ซึ่งจะปฏิบัติตามหน้าที่ที่ระบุไว้
2. เมื่ออนุสัญญาฯ นี้มีผลบังคับใช้ คณะกรรมการจะประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 12 คน ภายหลังจากที่มีการยื่นสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารเพิ่มอีก 60 ฉบับ องค์กรประกอบของคณะกรรมการจะเพิ่มขึ้นได้อีก 6 คน ทำให้คณะกรรมการมีจำนวนได้มากที่สุดถึง 18 คน
3. สมาชิกคณะกรรมการจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะส่วนตัวและต้องประกอบด้วยศีลธรรมอย่างสูง มีความสามารถและประสบการณ์ในสาขาภายใต้อนุสัญญาฯ นี้ เมื่อมีการเสนอชื่อผู้เข้ารับการเลือกตั้ง รัฐภาคีจะได้รับเชิญให้พิจารณาบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในข้อ 4.3 ของอนุสัญญาฯ นี้
4. สมาชิกของคณะกรรมการจะได้รับการเลือกตั้งจากรัฐภาคี โดยเป็นไปตามหลักการกระจายสัดส่วนตามภูมิศาสตร์อย่างทัดเทียมกัน การเป็นตัวแทนในรูปแบบที่แตกต่างกันของสังคมและของระบบกฎหมายหลัก สัดส่วนของเพศที่เท่าเทียมกัน และการมีส่วนร่วมของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความพิการ
5. สมาชิกคณะกรรมการจะได้รับการเลือกตั้งโดยการลงคะแนนลับจากรายชื่อบุคคลที่เสนอโดยรัฐภาคีจากคนชาติที่เข้าร่วมการประชุมรัฐภาคี โดยในการประชุมดังกล่าวซึ่งองค์กรประชุมจะต้องประกอบด้วยรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาฯ นี้จำนวนสองในสาม บุคคลซึ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการจะต้องเป็นผู้ได้รับคะแนนเสียงจำนวนสูงที่สุดและเป็นเสียงข้างมากโดยเด็ดขาดของคะแนนเสียงจากผู้แทนรัฐภาคีที่เข้าประชุมและใช้สิทธิออกเสียง
6. การเลือกตั้งครั้งแรกจะจัดขึ้นภายในหกเดือนหลังจากที่อนุสัญญาฯ นี้มีผลบังคับใช้ อย่างน้อยที่สุด 4 เดือนก่อนวันเลือกตั้งของแต่ละครั้ง เลขานุการสหประชาชาติจะต้องส่งหนังสือเชิญให้รัฐภาคีเสนอชื่อผู้ลงเลือกตั้งภายใน 2 เดือน เลขานุการสหประชาชาติจะต้องเตรียมรายชื่อผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อให้ลงเลือกตั้งตามลำดับตัวอักษร โดยระบุรัฐภาคีที่เป็นผู้เสนอชื่อบุคคลดังกล่าว และจัดส่งรายชื่อต่อไปยังรัฐภาคี

ข้อ 35

การจัดทำรายงานของรัฐภาคี

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะส่งรายงานฉบับสมบูรณ์เกี่ยวกับมาตรการในการปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาฯ ฉบับนี้และความคืบหน้าในส่วนที่เกี่ยวข้อง ต่อคณะกรรมการ โดยผ่านเลขานุการสหประชาชาติ ภายในระยะเวลา 2 ปีหลังจากที่อนุสัญญาฯ ฉบับนี้มีผลบังคับใช้กับรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง
2. หลังจากนั้น รัฐภาคีจะส่งรายงานฉบับต่อๆ ไปอย่างน้อยทุกๆ 4 ปี และเมื่อคณะกรรมการร้องขอ
3. คณะกรรมการจะตัดสินใจว่าแนวทางใดจะเหมาะสมสำหรับเนื้อหาของรายงาน
4. รัฐภาคีซึ่งได้ส่งรายงานเบื้องต้นไปยังคณะกรรมการแล้ว ไม่จำเป็นต้องรายงานข้อมูลที่ได้กล่าวไปแล้วซ้ำในรายงานฉบับต่อๆ ไป เมื่อมีการจัดเตรียมรายงานต่อคณะกรรมการ รัฐภาคีอาจจะพิจารณาในการจัดเตรียมรายงานควรเปิดให้สาธารณชนทราบและโปร่งใส และให้การพิจารณาต่อข้อบทตาม ข้อ 4.3 ของอนุสัญญาฯ ฉบับนี้

5. รายงานอาจบ่งชี้ปัจจัยและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อระดับของการปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญา ฉบับนี้

ข้อ 36

การพิจารณารายงาน

1. รายงานแต่ละฉบับจะได้รับการพิจารณาโดยคณะกรรมการ ซึ่งจะมีการให้ข้อเสนอแนะและข้อแนะนำต่างๆ ไปเกี่ยวกับรายงานตามที่คณะกรรมการเห็นสมควรและจะส่งต่อไปยังรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง รัฐภาคีอาจจะส่งข้อมูลต่างๆ ที่ตนเลือกไปยังคณะกรรมการ คณะกรรมการอาจร้องขอข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามอนุสัญญาฉบับนี้จากรัฐภาคี
2. ถ้ารัฐภาคีส่งรายงานช้ากว่ากำหนด คณะกรรมการอาจแจ้งต่อรัฐภาคีที่เกี่ยวข้องถึงความต้องการจำเป็นในการตรวจสอบการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้บนพื้นฐานของข้อมูลที่เชื่อถือได้ต่อคณะกรรมการ ถ้ารัฐภาคีนั้นไม่ส่งรายงานที่เกี่ยวข้องภายในระยะเวลา 3 เดือนหลังจากการที่ได้รับแจ้ง คณะกรรมการอาจเชิญรัฐภาคีที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการตรวจสอบนี้ด้วย ถ้ารัฐภาคีส่งรายงานที่เกี่ยวข้อง บทบัญญัติของวรรคแรกของข้อนี้จะนำมาบังคับใช้ด้วย
3. เลขานุการสหประชาชาติจะทำเปิดโอกาสให้รัฐภาคีทุกประเทศ สามารถเข้าถึงรายงาน
4. รัฐภาคีจะต้องเปิดโอกาสให้สาธารณชนในประเทศของตนสามารถเข้าถึงรายงานของตนและเปิดโอกาสให้สามารถเสนอข้อเสนอแนะและข้อแนะนำทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับรายงานเหล่านี้
5. หากพิจารณาว่าเหมาะสม คณะกรรมการจะส่งรายงานของรัฐภาคีไปยังทบวงการชำนัญพิเศษ กองทุน และโครงการของสหประชาชาติ และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แจ้งคำร้องหรือการระบุความต้องการจำเป็นสำหรับคำแนะนำทางวิชาการหรือความช่วยเหลือที่ระบุในรายงาน พร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อแนะนำของคณะกรรมการ (หากมี) เกี่ยวกับคำร้องหรือความต้องการจำเป็น

ข้อ 37

ความร่วมมือระหว่างรัฐภาคีและคณะกรรมการ

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะร่วมมือกับคณะกรรมการ และช่วยเหลือสมาชิกในการดำเนินการตามอาณัติให้บรรลุผลสำเร็จ
2. ในความสัมพันธ์กับรัฐภาคี คณะกรรมการ จะให้การพิจารณาต่อวิธีการและจุดมุ่งหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพของประเทศในการปฏิบัติตามอนุสัญญา ฉบับนี้ซึ่งรวมถึงความร่วมมือระหว่างประเทศด้วย

ข้อ 38

ความสัมพันธ์ของคณะกรรมการกับหน่วยงานอื่น ๆ

เพื่อให้การปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในสาขาภายใต้อนุสัญญา ฉบับปัจจุบัน นั้น

- ก) ทบวงการชำนัญพิเศษและหน่วยงานอื่นๆ ของสหประชาชาติจะมีสิทธิที่จะเป็นตัวแทนในการพิจารณาการปฏิบัติตามบทบัญญัติเหล่านั้นของอนุสัญญา ฉบับปัจจุบันที่อยู่ภายในอาณัติของตน คณะกรรมการอาจเชิญทบวงการชำนัญพิเศษและหน่วยงานอื่นๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อที่จะให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามอนุสัญญา ที่อยู่ใต้อาณัติ คณะกรรมการอาจเชิญ

ทบวงการชำนัญพิเศษและหน่วยงานสหประชาชาติอื่นๆ เพื่อส่งรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามอนุสัญญาฯ ในเรื่องที่อยู่ภายในขอบเขตของการดำเนินงานของตน

- ข) คณะกรรมการ เมื่อปฏิบัติตามอาณัติของตน จะหาหรือตามความเหมาะสมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่ เกี่ยวข้องที่จัดตั้งขึ้นโดยสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนต่างๆ เพื่อประกันว่าแนวทางในการทำ รายงานและข้อเสนอแนะโดยทั่วไปมีความต่อเนื่อง และหลีกเลี่ยงการซ้ำซ้อนกันในการปฏิบัติงาน

ข้อ 39

การรายงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการจะต้องรายงานต่อที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติเป็นประจำทุก ๆ 2 ปี เกี่ยวกับกิจกรรมของคณะกรรมการ และอาจจะเสนอข้อเสนอแนะและข้อแนะนำทั่วไป โดยพิจารณาจากรายงานและข้อมูลที่ได้รับจากรัฐภาคีเป็นพื้นฐาน ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะทั่วไปเช่นว่านั้นจะต้องรวมอยู่ในรายงานของคณะกรรมการ รวมทั้งข้อสังเกต (หากมี) จากรัฐภาคี

ข้อ 40

การประชุมรัฐภาคี

1. รัฐภาคีจะต้องจัดการประชุมเป็นประจำในรูปแบบของการประชุมรัฐภาคีเพื่อพิจารณาประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับการอนุวัติอนุสัญญานับนี้
2. ภายในเวลาไม่เกินหกเดือนหลังจากที่อนุสัญญานับนี้มีผลใช้บังคับ เลขาธิการสหประชาชาติจะต้อง จัดการประชุมรัฐภาคี การประชุมต่อมาเลขาธิการสหประชาชาติจะต้องจัดขึ้นเป็นประจำทุก 2 ปี หรือ ตามมติของที่ประชุมรัฐภาคี

ข้อ 41

การเก็บรักษาอนุสัญญาฯ

เลขาธิการสหประชาชาติเป็นผู้เก็บรักษาอนุสัญญานับนี้

ข้อ 42

การลงนาม

อนุสัญญานับนี้จะเปิดให้ทุกประเทศ และองค์กรการรวมตัวระดับภูมิภาคลงนามได้ที่สำนักงานใหญ่ องค์กรการสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก ในวันที่ 30 มีนาคม 2550

ข้อ 43

การมีผลผูกพัน

อนุสัญญานับนี้ จะต้องได้รับการสัตยาบันโดยรัฐที่ได้ลงนามในอนุสัญญาฯ และได้รับการยืนยันอย่างเป็นทางการจากองค์กรการรวมตัวระดับภูมิภาคที่ได้ลงนามในอนุสัญญาฯ

อนุสัญญาฯ จะเปิดให้มีการภาคยานุวัติโดยรัฐใดๆ หรือองค์กรการรวมตัวระดับภูมิภาคที่ไม่ได้ ลงนามในคนสักถาวร

ข้อ 44

องค์กรการรวมตัวระดับภูมิภาค

1. "องค์กรการรวมตัวระดับภูมิภาค" หมายถึง องค์กรที่ประกอบด้วยรัฐที่มีอำนาจอธิปไตยของภูมิภาคหนึ่ง ซึ่งรัฐสมาชิกของภูมิภาคนั้นได้ถ่ายโอนอำนาจที่เกี่ยวข้องกับประเด็นตามอนุสัญญานี้ให้กับองค์กรระดับภูมิภาคดังกล่าวแล้ว องค์กรระดับภูมิภาคต่างๆ ดังกล่าวจะต้องประกาศในตราสารยืนยันอย่างเป็นทางการหรือภาคยานุวัติสาร ถึงขอบเขตอำนาจที่ได้รับในประเด็นภายใต้อนุสัญญานี้ หลังจากนั้น องค์กรระดับภูมิภาคดังกล่าวจะต้องแจ้งไปยังผู้เก็บรักษาอนุสัญญาให้ทราบถึงการแก้ไขที่สำคัญเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจของตน
2. การอ้างถึง "รัฐภาคี" ในอนุสัญญานี้จะครอบคลุมถึงองค์กรระดับภูมิภาคดังกล่าว ภายในขอบเขตอำนาจขององค์กรนั้นๆ
3. ภายใต้วัตถุประสงค์ของข้อ 45 วรรค 1 และข้อ 47 วรรค 2 และ 3 จะไม่รวมถึงการยื่นสัตยาบันสารขององค์กรการรวมตัวระดับภูมิภาค
4. องค์กรการรวมตัวระดับภูมิภาค ภายใต้ขอบเขตอำนาจของตน อาจใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงในที่ประชุมรัฐภาคี โดยจำนวนคะแนนเสียงทั้งหมดเท่ากับจำนวนรัฐสมาชิกทั้งหมดที่เป็นภาคีอนุสัญญานี้ องค์กรฯ จะไม่มีสิทธิลงคะแนนเสียงหากรัฐสมาชิกใดขององค์กรฯ ใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงของตนและในทางกลับกัน

ข้อ 45

การมีผลใช้บังคับ

1. อนุสัญญานับนี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่สามสิบนับแต่วันที่ได้มีการมอบสัตยาบันสารและภาคยานุวัติสารฉบับที่ยี่สิบแล้ว
2. สำหรับรัฐแต่ละรัฐหรือองค์กรการรวมตัวระดับภูมิภาคซึ่งได้ให้สัตยาบัน ยืนยันอย่างเป็นทางการหรือได้เข้าภาคยานุวัติภายหลังจากที่ได้มีการมอบสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารฉบับที่ยี่สิบ อนุสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับกับรัฐนั้นสามสิบวันหลังจากวันที่รัฐนั้นได้มอบสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารของตนแล้ว

ข้อ 46

ข้อสงวน

1. ไม่อนุญาตให้มีข้อสงวนซึ่งขัดต่อวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของอนุสัญญาฯ ฉบับนี้
2. ข้อสงวนอาจถูกถอนได้ในทุกเวลา

ข้อ 47

การแก้ไข

1. รัฐภาคีอาจเสนอแก้ไขอนุสัญญานี้โดยยื่นขอแก้ไขต่อเลขาธิการสหประชาชาติ เลขาธิการสหประชาชาติจะแจ้งข้อเสนอขอแก้ไขไปยังรัฐภาคีทั้งหมด โดยการขอให้มีการเห็นชอบว่าจะให้มีการประชุมรัฐภาคีเพื่อพิจารณาลงมติต่อข้อเสนอแก้ไขดังกล่าวหรือไม่ หากภายในระยะเวลา 4 เดือนที่ได้มีการแจ้งดังกล่าว มีรัฐภาคีอย่างน้อยจำนวน 1 ใน 3 เห็นชอบด้วย เลขาธิการสหประชาชาติสามารถ

จัดการประชุมในนามองค์กรสหประชาชาติได้ ข้อเสนอแก้ไขที่ได้มีการพิจารณาลงมติยอมรับโดยเสียงข้างมาก 2 ใน 3 ของผู้แทนที่เข้าร่วมในที่ประชุมรัฐภาคีจะถูกนำเสนอให้ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติเห็นชอบและให้รัฐภาคีทั้งหมดให้การยอมรับ

2. ข้อแก้ไขที่ได้มีการรับรองและเห็นชอบในย่อหน้าที่ 1 ของข้อนี้ จะมีผลใช้บังคับ 30 วันหลังจากที่ 2 ใน 3 ของรัฐภาคี ณ วันที่มีการรับรองการแก้ไขดังกล่าวได้มอบสารการยอมรับ ภายหลังจากนั้น การแก้ไขจะมีผลบังคับใช้ต่อรัฐภาคีในวันที่ 30 ภายหลังจากการที่มีการยื่นสารการยอมรับแล้ว ข้อแก้ไขจะมีผลผูกพันเฉพาะรัฐภาคีที่ให้การยอมรับ
3. หากที่ประชุมรัฐภาคีมีมติเห็นชอบด้วยโดยฉันทามติ การแก้ไขที่ได้มีการรับรองและเห็นชอบตามย่อหน้าที่ 1 ของข้อนี้ ซึ่งเกี่ยวข้องเป็นการเฉพาะกับข้อ 34, 38, 39 และข้อ 40 จะมีผลใช้บังคับต่อรัฐภาคีทั้งหมด 30 วันหลังจากที่ 2 ใน 3 ของรัฐภาคี ณ วันที่มีการรับรองการแก้ไขดังกล่าวได้มอบสารการยอมรับ

ข้อ 48

การเพิกถอน

รัฐภาคีอาจเพิกถอนอนุสัญญานี้โดยการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ การเพิกถอนจะมีผล 1 ปีหลังจากวันที่เลขาธิการสหประชาชาติได้รับแจ้ง

ข้อ 49

รูปแบบที่เข้าถึงได้ง่าย

ตัวบทและข้อความที่ปรากฏในอนุสัญญาจะต้องอยู่ในรูปแบบที่สามารถเข้าถึงได้และใช้ประโยชน์ได้

ข้อ 50

ตัวบทที่เป็นทางการ

อนุสัญญานี้มีตัวบทตัวบทภาษาอาหรับ จีน อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย และสเปน ซึ่งมีความถูกต้องเท่าเทียมกัน เพื่อเป็นประจักษ์พยานสำคัญ ผู้มีอำนาจเต็มซึ่งลงนามข้างท้ายโดยได้รับการมอบอำนาจโดยถูกต้องเพื่อการนี้จากรัฐบาลของตนได้ลงนามในอนุสัญญานี้